

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента «**Філософія**»

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність (спеціальності): 231 Соціальна робота

освітня програма (освітні програми): Соціальна робота. Соціальна педагогіка.
Практична психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри - Нужна Ю. С.

1. Назва освітнього компонента.

Філософія

2. Тип освітнього компонента.

Обов'язковий

3. Рік (роки) навчання.

3 рік

4. Семестр / семестри.

5 семестр

5. Кількість кредитів ECTS.

5 кредитів

6. Відомості про викладача (викладачів).

Кононов Ілля Федорович – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології e-mail: tut268@do.luguniv.info

7. Очікувані результати навчання.

Вивчення курсу сприяє: формуванню уявлень з сучасної філософії, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості; оволодіння знаннями щодо формування світогляду здобувачів освіти; формування уявлень про наукову картину світу, наукове пізнання та методологію опанування їх здобувачами освіти; оволодіти сучасним філософським способом мислення; формування критичного мислення та усвідомлення глобальних проблем сучасності; вдосконалення вмінь формулювати, досліджувати та вирішувати проблеми; розвиток здатностей набувати нових знань та застосовувати їх для інтерпретації актуальних подій.

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання:*

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей, використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

Soft skills: вміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента).

«Україна в контексті європейської історії та культури», «Педагогіка», «Соціологія».

9. Зміст освітнього компонента.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Змістовний модуль 1											
ФОРМУВАННЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ											
1.1.	Філософія і світогляд. Формування світогляду у ЗВО.	6	2	2		2	6	2			4
1.2	Філософія і наука. Формування уявлень про наукову методологію у школярів.	6	2			4	6				6
1.3.	Філософія як рефлексія над цілісністю культури. Формування основних філософських традицій в «осьовий час». Їх сучасне значення у професійній діяльності.	8	4			4	8	2			6
1.4	Філософські традиції Китаю та Індії. Значення східних філософських ідей та практик в сучасній глобальній цивілізації	8	4	2		2	8				8
1.5.	Антична філософія як початок середземноморської філософської традиції. Постановка проблеми буття. Буття природи, суспільства і людини.	8	4	2		2	8				8
1.6.	Філософія у формуванні та розвитку ідейної основи європейської цивілізаційної системи: середні віки і епоха Відродження. Становлення гуманізму. Україна як частина Європи.	8	4			4	8				8

1.7.	Філософія в період першої наукової революції. Становлення наукової методології.	8	2	2		4	8				8
1.8.	Філософський проект Просвітництва. Ідея універсальних прав людини. Критичне мислення.	8		2		6	8		2		6
1.9	Німецька класична філософія. Активний суб'єкт. Світ в процесі становлення.	8		2		6	8				8
1.10	Соціальна філософія XIX – першої половини XX ст. Марксизм і ідейна боротьба навколо нього. Ідеологія і утопія.	6				6	6				6
1.11	Проблема людини в філософських дискусіях XX ст.: від Хайдеггера до Льєнкова і Поповича.	6		2		4	6				6
1.12	Київська школа гуманістичної діалектики в світовому філософському контексті. Її вплив на сучасний розвиток філософії в Україні.	6				6	6				6
Змістовний модуль 2 ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ФІЛОСОФІЇ											
2.1.	Матерія як філософська категорія. Форми її існування: рух, простір і час.	8	4	2		2	8	2			6
2.2	Суспільство як специфічна буттєва реальність. Діяльність як спосіб його існування.	6	4			4	6		2		4
2.3.	Свідомість: суспільство, група і індивід. Структура суспільної і індивідуальної свідомості.	8	2	2		4	8				8
2.4.	Філософські проблеми розвитку. Інновація, види інновацій.	8		2		6	8				8
2.5.	Проблема пізнання в філософії. Гносеологія і епістемологія. Проблема істини.	8		2		6	8				8
2.6.	Категорії філософії і категорії культури. Історична зміна систем категорій.	6				6	6				6
2.7	Глобалізація, глобальні проблеми і зміна уявлень про суспільство. Зміна інституційних матриць.	8		4		4	8				8
2.8	Біоетика і філософія. Людське тіло, гендер, культура.	6		2		4	6				6
2.9	Філософські проблеми сучасної освіти.	6				6	6				6
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		150	32	28		90	150	6	4		140

10. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Кириленко К. М. Філософія: основні теми та проблеми: навч. посіб. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2019. 146 с.

2. Кононов І. Ф. Ідеї Ульріха Бека : класичний контекст сучасні дискусії і можливі синтези. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, 2019. С. 7–17.
3. Основи філософії: навч. посіб. / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, та ін. ; за ред. М. Ф. Шмиголя. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
4. Симоненко С. М. та ін. Основи філософії. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 412 с.
5. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї : навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, та ін. ; за ред. О. В. Кулешова ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ФОП Гордієнко Є. І., 2017. 154 с.
6. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищю. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с
7. Філософія : навчальний посібник. Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Марчківська, О. Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
8. Філософія: Навчально-методичний комплекс (програми, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи та система оцінки знань студентів гуманітарних факультетів) / за ред. академіка НАН України Л.В. Губерського. Київ: Вадекс, 2018 118 с.
9. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В.С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 184 с.
10. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. Харченко : Видавництво Іванченка І. С., 2021. 286 с.
11. Ханстантинов В. О. Філософія : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2018. 149 с.
12. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
13. Borodenko O. «Body – in – space» in phenomenological reflection : from visual image to symbol. *Гілея* : науковий вісник. 2018. Вип. 138 (11). Ч. 2. Філософські науки. С. 87–89.
14. Diogenes Laertius. Lives of the Eminent Philosophers / ed. By J. Miller, trans. P. Mensch. Oxford : Oxford University Press, 2018.
15. Frank L. E. What Do We Have to Lose? Offloading Through Moral Technologies : Moral Struggle and Progress. *Science and Engineering Ethics*. 2020. Vol. 26. P. 369–385.
16. Kim J. Philosophy of Mind (2nd edition). N. Y. : Routledge, 2018.

Додаткова навчальна література

1. Вступ до філософії : навч. посіб. до самостійної роботи для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітніми програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, С.І. Бабіна, В.М. Зуєв, Г.М. Костроміна, Т.М. Свідло, М.І.Сторожик. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 84 с.
2. Бороденко О. В. Філософія: вказівки до виконання самостійної роботи студентів заочної форми навчання : методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 28 с.
3. Єрмоленко А. Академічна філософія у вимірі парадигмальних змін. *Філософська думка*. 2018. № 6. С. 6–11.
4. Карівець І. Суть філософії, або чому ненавидять філософію. *Філософські науки*. Vol. 3, № 1, 2017. С. 81–85.
5. Кожолянюк Г. К., Кожолянюк О. Г. Філософсько-релігійні погляди давніх українців. *Наукові праці. Філософія*. 2017. Випуск 288. Том 300. С. 49–54.
6. Панафідіна О. Класична філософія під ціннісно-історичним кутом зору. *Філософська думка*. 2019. № 2. С. 70–81.
7. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с
8. Симоненко С. М. Практикум з дисципліни «Філософія» для студентів 1 курсу всіх форм навчання : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2017. 196 с.

9. Філософія і світогляд : дайджест. Вип. 35 / Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка ; підгот. О. В. Олабоді. Київ, 2017. 24 с.
10. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2017. 396 с.
11. Zhadko, Vitalii & Bidzilia, Petro. (2018). Розуміння філософії у вченні М. Гайдеггера.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна академія педагогічних наук України URL: <https://naps.gov.ua/ua/>
3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
5. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
7. Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>
8. Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

11. Технології викладання та атестації.

Діяльність здобувача освіти:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- презентація доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз, створення структурно-логічних схем;
- виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється за допомогою тестування, усного опитування; письмового контролю, модульна контрольна робота.

Форма семестрового контролю:

Екзамен.

12. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- модульні контрольні роботи – 20%;
- результати роботи на практичних заняттях – 60%;
- самостійна робота – 20%.

13. Мова викладання.

Українська